

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додатки 1-2 до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією»

1. Мета

Метою прийняття проєкту постанови є встановлення ступеня ризику від провадження господарської діяльності та визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів; поводження з небезпечними хімічними речовинами, з генетично модифікованими організмами, пестицидами та агрохімікатами, хімічними джерелами струму, озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами, а також у сфері запобігання утворенню та управління відходами.

Прийняття проєкту постанови забезпечить реалізацію повноважень Держекоінспекції, її територіальних та міжрегіональних територіальних органів щодо організації та здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за додержанням суб'єктами господарювання вимог законодавства у вищезазначених сферах.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією» розроблено на підставі пункту 1 Плану роботи Державної екологічної інспекції України на 2024 рік, затвердженого Міністром захисту довкілля та природних ресурсів України Р. Стрільцем листом від 30.01.2024 № 25/1-12/1174-24 та введеного в дію наказом Державної екологічної інспекції України від 31.01.2024 № 11.

Відповідно до пункту 1 Положення про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 року № 275, Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів і який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду

(контролю) визначено Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» орган державного нагляду (контролю) визначає у віднесеній до його відання сфері критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності.

З урахуванням значення прийнятного ризику всі суб'єкти господарювання, що підлягають нагляду (контролю), належать до одного з трьох ступенів ризику: високий, середній або незначний.

Залежно від ступеня ризику органом державного нагляду (контролю) визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю).

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням органу державного нагляду (контролю).

09.07.2023 набрав чинності Закон України «Про управління відходами», який визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Відповідно до пункту 2 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про управління відходами», з дня набрання ним чинності, Закон України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242 із наступними змінами) втратив свою чинність.

Статтею 23 Закону України «Про управління відходами» визначено повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Відповідно до пункту 8 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про управління відходами» визначено необхідність щодо приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

01.12.2022 прийнято Закон України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією», введення в дію якого відбудеться 29.06.2024.

Закон України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією» визначає правові, організаційні та економічні засади у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією, спрямовані на запобігання небезпечному впливу хімічної продукції на довкілля та здоров'я людини, встановлює вимоги до діяльності суб'єктів господарювання галузі хімічної промисловості, регулює відносини, що виникають у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією, з урахуванням міжнародних зобов'язань України.

Статтею 13 Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією» визначено повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, з питань забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією.

Відповідно до частини сьомої статті 51 Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією» критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення господарської діяльності у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією і визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), затверджуються Кабінетом Міністрів України та повинні містити кількісні та якісні характеристики і розрахункові показники ризику.

Правові та організаційні засади державного регулювання генетично-інженерної діяльності, забезпечення екологічної, генетичної, продовольчої та біологічної безпеки держави та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції визначено Законом України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції», який прийнято 23.08.2023, набрання чинності, якого відбудеться 16.09.2026.

Статтею 12 Закону України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції» визначено повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Відповідно до статті 38 Закону України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції» визначено органи виконавчої влади, які здійснюють державний контроль за дотриманням вимог біобезпеки при здійсненні генетично-інженерної діяльності в замкненій системі та за поводженням з ГМО при проведенні досліджень та випробувань ГМО у відкритій системі, зокрема центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, або його територіальні органи.

Пунктом 9 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції» визначено необхідність приведення до набрання чинності цим Законом міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Правові, організаційні та економічні засади у сфері поводження з хімічними джерелами струму визначені Законом України «Про хімічні джерела струму».

Згідно зі статтею 22 Закону України «Про хімічні джерела струму» контроль у сфері хімічних джерел струму здійснює, зокрема центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного екологічного контролю -

стосовно забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію.

Правові відносини, пов'язані з державною реєстрацією, виробництвом, закупівлею, транспортуванням, зберіганням, торгівлею та безпечним для здоров'я людини і навколишнього природного середовища застосуванням пестицидів і агрохімікатів, права і обов'язки підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, а також повноваження органів виконавчої влади і посадових осіб у цій сфері визначені Законом України «Про пестициди і агрохімікати».

Відповідно до статті 16⁷ Закону України «Про пестициди і агрохімікати» до компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, належить здійснення державного нагляду (контролю) за поводженням з пестицидами і агрохімікатами.

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» визначає правові та організаційні засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та спрямований на виконання зобов'язань України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема, Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також на виконання вимог Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризької угоди.

Відповідно до пункту 7 статті 10 Закону України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» державний контроль у сфері моніторингу, звітності та верифікації здійснюється відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Правовідносини щодо виробництва, імпорту, експорту, зберігання, використання, розміщення на ринку та поводження з озоноруйнівними речовинами, фторованими парниковими газами, товарами та обладнанням, які їх містять або використовують, що впливає на озоновий шар та на рівень глобального потепління визначено Законом України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами».

Відповідно до статті 16 Закону України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» контроль за дотриманням вимог цього закону в межах своїх повноважень здійснює, зокрема центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

З метою реалізації Держкоінспекцією повноважень визначених Законами України «Про управління відходами», «Про хімічні джерела струму», «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією», «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль

за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції», «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» виникла необхідність внесення змін до Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 182.

3. Основні положення акта

Проект постанови спрямований на внесення змін до Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України України від 06 березня 2019 року № 182, для цього розроблено зміни до додатка 1 Ризику настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів та до додатка 2 Перелік критеріїв за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, їх показники та кількість балів за кожним показником.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють:

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про управління відходами»;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Закон України «Про хімічні джерела струму»;

Закон України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»;

Закон України «Про пестициди і агрохімікати»;

Закон України «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції»;

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»;

Закон України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 182 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 року № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту постанови не потребує фінансування з Державного бюджету України.

Реалізація проекту постанови здійснюватиметься в межах затвердженої чисельності працівників Держекоінспекції і видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік за бюджетною програмою за КПКВК 2705010 «Керівництво та управління у сфері екологічного контролю».

Прийняття проекту постанови в запропонованій редакції не впливатиме на зменшення надходжень до державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови не стосується питань соціально-трудової сфери, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект постанови не містить положень, які:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

створюють підстави для дискримінації;

стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту постанови не проводилися.

8. Прогноз впливу

Проект постанови є регуляторним актом.

Проект постанови за предметом правового регулювання не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів

господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, повітря, води, земельні ресурси, зокрема на їх забруднення, інші суспільні відносини.

8. Прогноз результатів

Прийняття проєкту постанови забезпечить реалізацію повноважень Держекоінспекції, її територіальних та міжрегіональних територіальних органів щодо організації та здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами - нерезидентами вимог законодавства у відповідних сферах та підвищить об'єктивність, прозорість та неупередженість здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Прогноз впливу реалізації проєкту постанови на інтереси заінтересованих сторін:

Вплив на інтереси зацікавлених осіб:

Зацікавлена сторона	Вплив реалізації акта на зацікавлену сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання, діяльність яких має вплив на навколишнє природне середовище та які знаходяться на відповідній території	Прозоре та зрозуміле визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду (контролю)	Встановлено перелік ризиків настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності та перелік критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, згідно яких буде встановлюватись періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) та здійснюватись заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства у сферах: моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів; поводження з небезпечними хімічними речовинами, з генетично

		модифікованими організмами, пестицидами та агрохімікатами, хімічними джерелами струму, озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами, а також у сфері запобігання утворенню та управління відходами.
Держава в особі Держекоінспекції, її територіальних і міжрегіональних територіальних органів, що здійснюють перевірки, інструментально-лабораторні вимірювання та розраховують шкоду	Прозоре та зрозуміле визначення періодичності проведення планових заходів державного нагляду (контролю)	Покращення стану довкілля, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

**Т.в.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**
" ____ " _____ 2024 р.

Ігор ЗУБОВИЧ